

INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Przygotowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej na podstawie SEAP

Anna Pekar

Zastępca Dyrektora

Departamentu Gospodarki Niskoemisyjnej NFOŚiGW

27 listopada 2014 r.

Plan działań na rzecz zrównoważonej energii - SEAP

Porozumienie Burmistrzów (Covenant of Mayors – CoM) – inicjatywa Komisji Europejskiej angażująca od 2008 r. europejskie miasta w działania na rzecz ochrony klimatu, zrzeszające 5 662 miast i gmin, w tym 34 z Polski.

Zobowiązania sygnatariuszy

Ograniczenie emisji CO₂ o 20% do 2020 r.

Przygotowanie Planu Działań na rzecz Zrównoważonej Energii (SEAP)

Wdrożenie SEAP i okresowe raportowanie postępów

Zaangażowanie obywateli i innych interesariuszy

Co to jest SEAP?

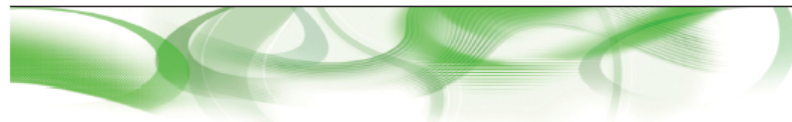
Plan Działań na rzecz Zrównoważonej Energii

- Dokument wyznaczający cele w zakresie redukcji emisji CO₂ (co najmniej o 20%) i definiujący konkretne działania, które władze lokalne zobowiązują się zrealizować do roku 2020
- Jest narzędziem umożliwiającym wywiązanie się ze zobowiązań podjętych poprzez podpisanie Porozumienia Burmistrzów
- Praktyczne zasady w zakresie opracowania SEAP zawarte są w Poradniku „**Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii [SEAP]**” wydane przez Wspólne Centrum Badawcze KE

<http://www.pnec.org.pl/apetyt/poradniki.html>

JRC Scientific and Technical Reports

PORADNIK

Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)?

Paolo Bertoldi, Damian Bornás Cayuela,
Sivi Monni, Ronald Piers de Raveschoot

**Porozumienie
Burmistrzów**

dla zrównoważonej gospodarki
energetycznej na szczeblu lokalnym

Opracowanie i wdrażanie SEAP

I Faza – Rozpoczęcie

- Zobowiązanie polityczne
- Adaptacja struktur miejskich
- Budowanie wsparcia interesariuszy

II Faza – Planowanie

- Ocena stanu aktualnego
- Ustalenie wizji
- Opracowanie planu
- Zatwierdzenie planu

III Faza – wdrażanie

IV Faza – monitorowanie i raportowanie

Opracowanie i wdrażanie SEAP I Faza - Rozpoczęcie

- **Zapewnienie procesowi wsparcia na najwyższym poziomie politycznym**
- **Adaptacja struktur administracyjnych**
 - Wskazanie osób odpowiedzialnych za cały proces posiadających pełne wsparcie ze strony samorządu, konieczne środki budżetowe oraz czas niezbędny do realizacji powierzonych zadań
 - Zintegrowanie zarządzania energią z innymi działaniami i inicjatywami realizowanymi przez odpowiednie wydziały miejskie
 - Budowanie wsparcia interesariuszy

Opracowanie i wdrażanie SEAP I Faza - Rozpoczęcie

- **Adaptacja struktur administracyjnych cd.**
 - Zintegrowanie zarządzania energią z innymi działaniami i inicjatywami realizowanymi przez odpowiednie wydziały gminy
 - Wprowadzenie zarządzania energią do ogólnego systemu planowania w gminie
 - Kampania komunikacyjna wewnątrz struktur organizacyjnym urzędu gminy
 - Prowadzenie odpowiednich szkoleń pracowników gminy (kompetencje techniczne-efektywność energetyczna, wykorzystanie OZE, transport, zarządzanie projektami, zarządzanie danymi, przygotowanie projektów inwestycyjnych, zarządzanie finansami)

Opracowanie i wdrażanie SEAP I Faza - Rozpoczęcie

- **Budowanie wsparcia ze strony interesariuszy - Dlaczego ważne?**
 - Poglądy mieszkańców i interesariuszy powinny być znane, zanim zostaną opracowane szczegółowe plany
 - Udział mieszkańców i interesariuszy w tworzeniu polityki czyni ją bardziej przejrzystą i demokratyczną
 - Decyzja podejmowana z udziałem wielu interesariuszy opiera się na bardziej rozległej wiedzy
 - Szeroki consensus wpływa na większą akceptację oraz poprawę jakości, efektywności i wiarygodności planu (konieczne jest przynajmniej upewnienie się, że zainteresowane strony nie sprzeciwiają się niektórym projektom)
 - Poczucie udziału w procesie planowania zapewnia długoterminową akceptację

Opracowanie i wdrażanie SEAP I Faza - Rozpoczęcie

Budowanie wsparcia ze strony interesariuszy - Kim są interesariusze?

- Ci, na interesy których plan wywiera wpływ
- Ci, których działania mają wpływ na plan
- Ci, którzy kontrolują lub posiadają informacje, zasoby, specjalistyczną wiedzę i umiejętności potrzebne do opracowania i realizacji strategii
- Ci, których udział i zaangażowanie są konieczne do udanej realizacji planu

Przykładowa lista: lokalna administracja, przedsiębiorstwa komunalne, lokalne i regionalne agencje energetyczne, partnerzy finansowi (banki, fundusze prywatne, firmy ESCO), interesariusze instytucjonalni (izby handlowe, gospodarcze), dostawcy energii, przedsiębiorstwa energetyczne, podmioty działające w sektorze transportu (prywatne/publiczne firmy transportowe), firmy budowlane, deweloperzy, NGOs, uczelnie wyższe, turyści itp.

Opracowanie i wdrażanie SEAP I Faza - Rozpoczęcie

Budowanie wsparcia ze strony interesariuszy - Jak zaangażować interesariuszy?

1. Informacja i edukacja – broszury, biuletyny, ogłoszenia, wystawy, wizyty studyjne
2. Informacja i informacja zwrotna – infolinie, stronna www, spotkania, telekonferencje, sondaże i ankiety, wystawy, sondaże
3. Zaangażowanie i konsultacja – warsztaty, fora dyskusyjne, dni otwarte
4. Rozszerzone zaangażowanie – społeczne komitety doradcze
5. Przyciąganie uwagi mediów

Opracowanie i wdrażanie SEAP II Faza – Planowanie

Ocena aktualnej sytuacji

1. Analiza przepisów - wykonanie analizy gminnych, regionalnych i krajowych strategii politycznych, planów, procedur i przepisów mających wpływ na zagadnienia związane z zarządzaniem energią i ochroną klimatu przez władze lokalne, porównanie dokumentów pod kątem opisanych w nich celów doraźnych i długoterminowych z celami zrównoważonej polityki energetycznej
2. Wykonanie bazowej inwentaryzacji emisji (BEI)

Opracowanie i wdrażanie SEAP II Faza – Planowanie

Ustalenie wizji

- Wyznaczenie długoterminowej strategii i celów do roku 2020 uwzględniających zobowiązania w następujących obszarach:
 - Planowanie przestrzenne
 - Transport i mobilność
 - Zamówienia publiczne
 - Standardy dla nowych/remontowanych budynków
- Wyznaczenie szczegółowych działań dla najbliższych 3-5 lat obejmujące informacje z zakresu:
 - Opis oraz odpowiedzialny wydział lub osoba
 - Ramy czasowe (początek-koniec, kamienie milowe)
 - Szacunkowe koszty i źródła finansowania
 - Szacunkowe oszczędności energii oraz wzrost produkcji energii z OZE
 - Szacunkowa redukcja emisji CO₂

Opracowanie i wdrażanie SEAP II Faza – Planowanie

Wyznaczanie celów strategicznych i szczegółowych

1. Cele powinny bazować na wskaźnikach przyjętych podczas sporządzania oceny sytuacji wyjściowej
2. Cele powinny zostać określone zgodnie z zasadami SMART

Opracowanie i wdrażanie SEAP II Faza – Planowanie

Wyznaczanie celów strategicznych i szczegółowych

- **Sprecyzowane** (dokładnie określone, skoncentrowane, szczegółowe i konkretne)

Pytania: Co próbujemy zrobić? Dlaczego jest ważne? Kto co będzie robił? Kiedy to musi być zrobione? W jaki sposób zamierzamy to zrobić?

- **Mierzalne** (wyrażone np. w kWh, %, czasie trwania, ilości pieniędzy itp.)

Pytania: Skąd będzie wiadomo, kiedy cele zostaną osiągnięte? W jaki sposób można to zmierzyć?

- **Osiągalne** (wykonalne, możliwe do zrealizowania)

Pytania: Czy to możliwe do wykonania? Czy możemy zrealizować w określonym terminie? Czy znamy ograniczenia i czynniki ryzyka? Czy wcześniej zrealizowana z powodzeniem takie działania?

Opracowanie i wdrażanie SEAP II Faza – Planowanie

Wyznaczanie celów strategicznych i szczegółowych

- **Realistyczne** (w kontekście dostępnych zasobów)

Pytania: Czy posiadamy obecnie zasoby potrzebne do osiągnięcia tych celów? Jeżeli nie, to czy jesteśmy w stanie zapewnić dodatkowe zasoby? Czy powinniśmy wprowadzić zmiany w zakresie czasu pracy, budżetu i zasobów kadrowych przeznaczonych do osiągnięcia tych celów?

- **Ograniczone czasowo** (z określonym terminem ostatecznym lub harmonogramem)

Pytania: Kiedy cele te zostaną zrealizowane? Czy ostateczny termin ich realizacji jest jednoznaczny? Czy jest on realistyczny i możliwy do dotrzymania?

Opracowanie i wdrażanie SEAP II Faza – Planowanie

Opracowanie planu

Dla każdego z działań należy określić:

- Czas trwania (data rozpoczęcia – data zakończenia)
- Osoby/jednostki odpowiedzialne za realizację
- Formy finansowania
- Sposób prowadzenia monitoringu

Zatwierdzenie Planu i jego budżetu

Opracowanie i wdrażanie SEAP II Faza – Planowanie

Opracowanie planu

Dla każdego z działań należy określić:

- Czas trwania (data rozpoczęcia – data zakończenia)
- Osoby/jednostki odpowiedzialne za realizację
- Formy finansowania
- Sposób prowadzenia monitoringu

Zatwierdzenie Planu i jego budżetu

Opracowanie i wdrażanie SEAP III Faza – Wdrażanie

- Proces wymagający najwięcej czasu, wysiłków i środków finansowych
- Kluczowe znaczenie ma mobilizacja lokalnych interesariuszy i mieszkańców
- Integralną częścią procesu powinno być monitorowanie postępów i osiągniętych oszczędności energii
- Współpraca z innymi jednostkami realizującymi SEAP
- Prowadzenie programu szkoleniowego

Opracowanie i wdrażanie SEAP IV Faza – Monitoring i raportowanie postępów

Zgodnie z wytycznymi Porozumienia Burmistrzów sygnatariusze powinni:

- prowadzić regularny monitoring wdrażania planu
- co 2 lata sporządzać sprawozdania z wdrażania SEAP służące ocenie, monitorowaniu i weryfikacji celów
- co 4 lata sporządzać inwentaryzacje monitoringowe i dołączać do raportu z wdrażania SEAP

Inwentaryzacje monitoringowe służą ocenie dotychczasowych efektów realizowanych działań i stanowią podstawę aktualizacji planu.

Inwentaryzacje monitoringowe muszą być sporządzone na identycznych zasadach jak bazowa inwentaryzacja emisji.

Podstawowe warunki udanego SEAP

- Budowanie wsparcia ze strony interesariuszy
- Podjęcie długoterminowego zobowiązania politycznego
- Zapewnienie odpowiednich źródeł finansowania
- Poprawne wykonanie inwentaryzacji emisji CO₂
- Włączenie SEAP w życie codzienne i zarządzanie gminy
- Zapewnienie właściwego zarządzania podczas wdrażania
- Odpowiednie kwalifikacje kadry (szkolenia)
- Umiejętność tworzenia i realizowania projektów długoterminowych
- Aktywne poszukiwanie oraz korzystanie z doświadczeń innych

Korzyści z wdrożenia SEAP

- Włączenie się w ogólnościatową walkę ze zmianami klimatu
- Zademonstrowanie zaangażowania w ochronę środowiska i efektywną gospodarkę zasobami
- Poprawa wizerunku gminy
- Większa polityczna widoczność realizowanych działań
- Poczucie wspólnoty wokół wspólnego projektu
- Korzyści ekonomiczne, spadek bezrobocia
- Poprawa efektywności wykorzystania energii, zmniejszenie opłat za energię
- Zyskanie jasnego, rzetelnego i kompletnego obrazu wydatków budżetowych związanych z wykorzystaniem energii oraz identyfikacja słabych punktów
- Opracowanie przejrzystej, kompleksowej i realistycznej strategii poprawy sytuacji

Korzyści z wdrożenia SEAP

- Dostęp do krajowych i europejskich funduszy
- Poprawa zdrowia i jakości życia mieszkańców (dzięki ograniczeniu ruchu, poprawie jakości powietrza)
- Zwiększenie niezależności energetycznej gminy
- Przygotowanie do lepszego wykorzystania dostępnych środków finansowych
- Lepsze przygotowanie do wdrażania krajowych i unijnych polityk i przepisów
- Korzyści ze współpracy sieciowej z innymi sygnatariuszami Porozumienia Burmistrzów

Gminy sygnatariusze Porozumienia Burmistrzów

1. Bestwina	12. Jasienica	23. Przykona
2. Bielawa	13. Jaworze	24. Raciechowice
3. Bielsko-Biała	14. Kolbuszowa	25. Słupsk
4. Bydgoszcz	15. Kościerzyna	26. Śrem
5. Chorzele	16. Kozy	27. Szczyrk
6. Częstochowa	17. Lubin	28. Toruń
7. Dąbrowa Górnicza	18. Łubianka	29. Tryńcza
8. Dzierżoniów	19. Łękawica	30. Ustka
9. Ełk	20. Niepołomice	31. Warszawa
10. Gdynia	21. Piaseczno	32. Wilamowice
11. Gniewino	22. Porąbka	33. Wilkowice
		34. Władysławowo

INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Dziękuję za uwagę

Anna Pekar

Zastępca Dyrektora
Departamentu Gospodarki Niskoemisyjnej
NFOŚiGW

Tel. 22 459 05 06
a.pekar@nfosigw.gov.pl

